

Nr 110.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utövändet av statens tobaksmonopol; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågan om utövändet av svenska statens tobaksmonopol och anför därvid följande:

Enligt 1 § förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket tillkommer rättigheten att i riket tillverka eller låta tillverka tobaksvaror uteslutande staten. Tobaksmonopolet drives emellertid icke av staten själv utan av ett enskilt bolag, åt vilket statens monopolrättighet upplåtits. Utövändet av tobaksmonopolet har under hela monopoltiden varit anförtrött åt Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet. I avseende å detta bolags organisation må här nämnas, att bolagets aktiekapital utgör 30,000,000 kronor och är uppdelat i stamaktier å 29,000,000 kronor, vilka ägas av staten, samt preferensaktier å 1,000,000 kronor, vilka ägas till lika delar av fyrtio enskilda, av Kungl. Maj:t utsedda personer.

Kungl. Maj:t tillsätter halva antalet styrelseledamöter, däribland ordförande och vice ordförande, samt en revisor, vilken skall vara jourhavande revisor. För dessa funktionärer har Kungl. Maj:t utfärdat särskilda instruktioner. Förhållandet mellan staten och monopolbolaget regleras närmare i ett den 26 maj 1930 träffat avtal, enligt vilket monopolrättigheten upplåtits åt bolaget för tiden 1 januari 1931—31 december 1936. Mellan staten och preferensaktieägarna gäller ett avtal den 16 december 1930, vilket främst åsyftar att säkerställa Kungl. Maj:ts beslutanderätt beträffande valet av preferensaktieägare. Den för monopolbolaget gällande bolagsordningen ävensom de båda nu omnämnda avtalen torde få såsom bilagor fogas vid statsrådsprotokollet (*bilaga 1—3*).

Enär enligt avtalet mellan staten och monopolbolaget bolagets rättighet till monolets utövande upphör med utgången av år 1936, har nu *styrelsen för Tobaksmonolet* — med utgångspunkt från det antagandet, att det vid prövning av frågan, huruvida monolet även i fortsättningen skall handhas av nämnda bolag, icke skulle förefinnas någon erinran från Kungl. Maj:ts och riksdagens sida att lämna bolaget förlängd oktroj — i skrivelse till chefen för finansdepartementet den 27 januari 1936 tillkännagivit, i vilken mån det nu gällande avtalet därvid enligt styrelsens mening borde underkastas jämkningar.

Styrelsen har i denna skrivelse anført följande:

Till en början må framhållas, att bestämmelserna i § 2, § 9 st. 1 och § 16 av avtalet avse åtaganden från bolagets sida att genomföra vissa åtgärder. Eftersom dessa åtgärder blivit genomförda, sakna bestämmelserna numera någon betydelse, och det torde sålunda icke finnas någon anledning att låta dem inflyta i ett nytt avtal.

Enligt de ändringar, som i enlighet med avtalet genomförts i den för Tobaksmonolet gällande bolagsordningen, har i § 7 mom. 4 st. 4 av bolagsordningen införts en bestämmelse med samma innehåll som § 14 i avtalet. Med hänsyn härtill lär det icke heller vara erforderligt att i ett nytt avtal medtaga sistnämnda avtalsbestämmelse.

I samband med tillkomsten av nu gällande avtal uttalade sig Kungl. Maj:t och riksdagen för att oktrojtiden lämpligen borde bestämmas till sex år utan automatisk förlängning. Vid ett fasthållande av denna uppfattning bör sålunda bestämmelsen i § 1 av avtalet angående tiden för upplåtelsen av tobaksmonolets utövande ändras till att gälla från och med den 1 januari 1937 till och med den 31 december 1942, medan nämnda stadgande i övrigt icke synes behöva underkastas någon ändring.

Vidkommande därefter de bestämmelser, som återfinnas i avtalet under §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 st. 2, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18 och 19, finner styrelsen icke någon anledning att påkalla någon jämkning i desamma, och styrelsen har sålunda icke något att erinra mot att de i oförändrad lydelse upptagas i ett nytt avtal.

Icke heller har styrelsen funnit erforderligt att föreslå införande av någon tilläggsbestämmelse till ett nytt avtal, vilket därför vid ett biträdande av denna styrelsens ståndpunkt icke torde behöva i någon del träda i tillämpning förrän den 1 januari 1937, då det nu gällande avtalet automatiskt upphör att gälla. Det lär då icke heller vara erforderligt att i ett nytt avtal upptaga någon bestämmelse av motsvarande innebörd som § 20 i nu gällande avtal.

Efter remiss har statskontoret den 11 februari 1936 yttrat sig över monopolbolagets framställning och därvid anfört att, såvitt statskontoret kunde finna, anledning icke föreläge att vid en förnyelse av avtalet mellan staten och bolaget angående utövandet av statens tobaksmonopol vidtaga andra ändringar i avtalet, än som föreslagits i skrivelsen från bolagets styrelse.

Såsom framgår av det sagda är det mellan staten och Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet den 26 maj 1930 slutna avtalet angående utövandet av statens tobaksmonopol träffat för en tid av sex år från och med den 1 januari 1931 och upphör alltså att gälla med utgången av år 1936. Nytt avtal lärer dessförinnan böra träffas med samma bolag om utövande av tobaksmonopolet under en tid av ytterligare sex år eller således till utgången av år 1942. De närmare villkoren för upplåtelsen torde kunna bibehållas oförändrade endast med de jämkningar av formell art, som bolagets styrelse ifrågasatt. Jämväl avtalet den 16 december 1930 angående preferensaktiekapitalet i Tobaksmonopolet torde böra genom överenskommelse mellan staten och preferensaktieägarna förlänas fortsatt giltighet under den nya otkrojperioden. För åvägabringande av de nya avtalen torde riksdagens bemyndigande böra inhämtas.

Departements-
chefen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar för en tid av sex år från och med den 1 januari 1937 till och med den 31 december 1942 åt Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet upplåta utövandet av staten enligt förordningen den 15 december 1914 (nr 436) uteslutande tillkommande rättighet att i riket tillverka tobaksvaror med de rättigheter och skyldigheter, som därmed följa, och med iakttagande av de undantag och begränsningar, som i nyssnämnda förordning stadgas, samt på villkor i övrigt i huvudsaklig överensstämmelse med avtalet den 26 maj 1930 i samma ämne;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med preferensaktieägare i Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet träffa avtal angående preferensaktiekapitalet i bolaget i huvudsaklig överensstämmelse med avtalet den 16 december 1930 i samma ämne.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bernt Nilsson.

Bolagsordning
för
Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet.

(Antagen vid konstituerande bolagsstämma den 23 december 1914, med ändringar beslutade vid extra bolagsstämma den 17 november 1930.)

§ 1.

Detta bolag, vars firma är Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet, är grundat på aktier med begränsad ansvarighet enligt bestämmelserna i 1910 års lag om aktiebolag.

§ 2.

Bolaget har till ändamål att utöva svenska statens monopol å tobakstillverkningen inom riket, ävensom idka handel med tobaksvaror.

§ 3.

Bolagets aktiekapital skall utgöra lägst 17,000,000 kronor och högst 51,000,000 kronor.

§ 4.

Aktie skall lyda å 100 kronor, och skola aktiebrevens ställas till viss man.

§ 5.

Bolagets styrelse har sitt säte i Stockholm.

§ 6.

Aktiebrevens utfärdas i två serier, betecknade med litt. A och litt. B, och utgöres serien A av preferensaktier samt serien B av stamaktier, med särskild nummerföljd inom vardera serien.

Preferensaktie kan ägas endast av svenska staten eller av svensk undersäte och stamaktie endast av svenska staten eller av svensk undersäte, som därtill erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd.

Preferensaktiekapitalet skall utgöra högst 17,000,000 kronor.

Alla andra aktier skola vara stamaktier.

Vid ökning av aktiekapitalet skola aktieägarna hava rätt, ägare av stamaktier med företräde framför ägare av preferensaktier, till teckning eller erhållande av de nya aktierna, envar i förhållande till förutvarande innehav av stamaktier respektive preferensaktier.

Bolagets aktier skola medföra rätt till årlig vinstutdelning med högst fem och en halv procent å aktiebeloppet, och skall företrädesrätt tillkomma preferensaktierna framför stamaktierna till vinstutdelning med ett belopp, motsvarande fem och en halv procent å preferensaktiebeloppet.

Upplöses bolaget, skola ägarna av preferensaktier hava företrädesrätt

framför stamaktiernas ägare till erhållande ur bolagets tillgångar av akties nominella värde jämte fem och en halv procent ränta, i den mån sådan ej genom utdelning guldits. All återstående behållning fördelas å stamaktierna.

§ 7.

1. Bolagets styrelse består av åtta ledamöter med fyra suppleanter för dem.

2. Kungl. Maj:t utser fyra ledamöter i styrelsen, därav en såsom ordförande och en såsom vice ordförande, samt två suppleanter. Övriga styrelseledamöter och suppleanter utses å ordinarie bolagsstämma.

Såväl ledamöter som suppleanter utses för två år i sänder, så att två ledamöter och en suppleant bland de av Kungl. Maj:t utsedda och likaledes två ledamöter och en suppleant bland de å bolagsstämma utsedda avgå varje år; och skola i följd härav, när styrelseledamöter och suppleanter utses år 1931, av Kungl. Maj:t två ledamöter och en suppleant samt å bolagsstämman likaledes två ledamöter och en suppleant utses för blott ett år. Därest styrelseledamot eller suppleant avgår före utgången av den tid, för vilken han blivit utsedd, skall i hans ställe annan utses för den återstående tiden.

Styrelsen utser verkställande direktör för bolaget.

3. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden i regel minst en gång i månaden och eljest så ofta ärendenas behandling det fordrar. Sammanträde skall ock utlysas, när minst två styrelseledamöter det påkalla.

4. Därest såväl ordföranden som vice ordföranden äro förhindrade att närvara vid styrelsesammanträde, skall ordet föras av annan bland de utav Kungl. Maj:t utsedda styrelseledamöterna.

Styrelsen är beslutförlig, när fyra av styrelsens ledamöter, däribland minst två av de utav Kungl. Maj:t utsedda, finnas tillstädes. Frågor av större betydelse skola, därest minst två ledamöter så påfordra, behandlas vid två styrelsesammanträden.

Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsröst.

Beslut om avtal, som innefattar åtagande för längre tid än den, för vilken monopolrättigheten upplåtits åt bolaget, är ej giltigt, med mindre det biträdes av minst tre av de utav Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna; dock må utan hinder härav hyresavtal slutas till fardag, som infaller näst efter utgången av nämnda tid.

5. Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll, varav avskrift omedelbart efter justeringen tillställs samtliga revisorer.

§ 8.

Bolagets firma tecknas av den eller dem, som styrelsen därtill inom eller utom styrelsen utser.

§ 9.

1. För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skall finnas en revision, bestående av fem revisorer jämte lika många suppleanter.

2. Å ordinarie bolagsstämma utses årligen en revisor och en suppleant för tiden till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

Kungl. Maj:t äger utse en revisor och en suppleant för tiden från en ordinarie bolagsstämma till och med den ordinarie bolagsstämman två år därefter. Av Kungl. Maj:t förordnad revisor skall vara jourhavande revisor; och må härtill endast förordnas av handelskammare auktoriserad revisor eller person, som äger med sådan revisor jämförliga kvalifikationer.

Fullmäktige i riksgäldskontoret äga årligen utom sig utse tre revisorer och tre suppleanter för tiden från den ordinarie bolagsstämman under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma. Begagnas icke denna befogenhet, äger i stället Kungl. Maj:t meddela erforderliga förordnanden.

3. Revisionen utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Revisionen sammanträder på kallelse första gången av chefen för finansdepartementet och därefter av ordföranden minst en gång varje kalenderkvartal och eljest, då ordföranden eller minst två revisorer anse det erforderligt.

4. Vid revisionens sammanträden skall föras protokoll.

§ 10.

Ersättningar till styrelseledamot, styrelsesuppleant och revisor, som utsetts av Kungl. Maj:t, samt till revisor, som utsetts av fullmäktige i riksgäldskontoret, bestämmas av Kungl. Maj:t.

§ 11.

Bolagets räkenskaper skola den 31 december varje år i fullständigt bokslut sammanföras. Bokslutet skall vara verkställt senast den 1 april påföljande år, då räkenskaperna jämte tillhörande handlingar ävensom av styrelsen afgiven förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning för senaste räkenskapsåret skola för granskning överlämnas till de utsedda revisorerna, vilka senast den 1 maj böra över granskningen avgiva skriftligt utlåtande, däri ansvarsfrihet för styrelsen bestämt tillstyrkes eller avstyrkes.

§ 12.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas i Stockholm en gång om året inom maj månads utgång.

Å denna stämma skall styrelsen framlägga förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning för det förflutna räkenskapsåret tillika med revisorernas utlåtande över den av dem verkställda granskningen.

Utom övriga frågor, vilka i behörig ordning till stämmans avgörande hänskjutas, skola därjämte å densamma följande ärenden till behandling förekomma, nämligen:

1:o) fastställande av balansräkningen,

2:o) fråga om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid revisorernas utlåtande avser,

3:o) fråga om användningen av den vinst, som å bolagets rörelse uppkommit, samt, därest vinstutdelning beslutes, när densamma får av aktieägarna lyftas,

4:o) val av styrelseledamöter och suppleanter,

5:o) val av en revisor och en suppleant,

6:o) bestämmande av ersättningar åt de styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt den revisor, som utses å bolagsstämma.

§ 13.

Vid bolagsstämma må envar röstberättigad rösta för fulla antalet aktier, som han äger eller för vilka han har att såsom ombud föra talan, dock må vid val av styrelse och revisorer rösträtt utövas endast för preferensaktierna.

§ 14.

Kallelse till bolagsstämma ävensom andra meddelanden till aktieägarna kungöras i Post- och Inrikestidningar samt i minst en annan i Stockholm utkommande daglig tidning. Kungörelse angående bolagsstämma skall vara införd i nämnda tidningar senast två veckor före stämman.

§ 15.

Efter utgången av år 1924 må aktiekapitalet nedsättas genom preferensaktiernas inlösen till nominella värdet med tillägg av den å aktierna belöpande vinst för sista räkenskapsåret.

Övergångsbestämmelse.

Bestämmelsen i § 6 om begränsning av vinstutdelningen å stamaktierna skall ej gälla i avseende å utdelning å stamaktierna för år 1930.

A v t a l

angående utövändet av statens tobaksmonopol.

Emellan staten samt Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet, här nedan benämnt bolaget, är följande avtal träffat:

§ 1.

Med föranledande av 1 § i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket upplåter Kungl. Maj:t å statens vägnar härmed för en tid av sex år från och med den 1 januari 1931 till och med den 31 december 1936 åt bolaget utövändet av staten uteslutande tillkommande rättighet att i riket tillverka tobaksvaror med de rättigheter och skyldigheter, som därmed följa, och med iakttagande av de undantag och begränsningar, som i nyssnämnda förordning stadgas. För upplåtelsen skola i övrigt följande villkor gälla.

§ 2.

Bolaget utfäster sig att, så snart ske kan, genomföra de ändringar i sin bolagsordning, som härvid fogad bilaga utvisar.¹

§ 3.

Bolaget må icke idka annan rörelse än sådan, som avser tobak och tobaksvaror, eller annan verksamhet än den, som äger samband med sagda rörelse.

Bolagets rörelse skall utövas i egen drift.

§ 4.

Det åligger bolaget:

att under den tid, avtalet gäller, utöva statens tobaksmonopol på sätt förutsattes i förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket och därvid noggrant uppfylla de förpliktelser, som enligt nämnda förordning åligger monopolets utövare,

att vid inköp, tillverkning och försäljning av tobaksvaror bedriva verksamheten på sådant sätt, att garanti vinnes för varor av god och jämn beskaffenhet, att behörig hänsyn toges till den konsumerande allmänhetens smak och vanor, och att den belastning, som avser att lämna vinst å rörelsen, kommer att vila i möjligaste mån jämnt å alla varuslag,

att vid försäljning av tobaksvaror tillämpa sådana prissättningsgrunder, att, under beaktande av önskvärdheten att undvika allt för ofta återkommande ändringar i prissättningen, bolaget icke beredes större inkomst av rörelsen, än att bolaget efter avskrivning och avsättning till fonder, i den mån sådan avsättning må förekomma, med säkerhet må kunna lämna vederbörlig utdelning å aktiekapitalet, och att vid prissättningen tillse, att den konsumerande allmänheten skyddas mot obehörig fördyring av varorna,

samt att, för vinnande av största möjliga besparing av omkostnader, å alla områden av sin verksamhet handhava rörelsen och anordna driften på det mest rationella och effektiva sätt.

¹ Här utesluten.

§ 5.

För alla de tobaksvaror, vare sig inom riket tillverkade eller importerade, vilka av bolaget försäljas eller eljest utlämnas, ävensom för alla tobaksvaror, som enligt 22 § i förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket importeras för försäljning, skall bolaget till staten erlägga skatt till belopp, motsvarande de vid varje tid å tobaksvaror gällande skattesatser.

Bolaget skall den 10, 20 och näst sista dagen i varje månad till statskontoret inleverera ett belopp, motsvarande en tredjedel av den skatt å tobaksvaror, som kan beräknas belöpa för samma månad.

I samband med den skatteleverans, som verkställes näst sista dagen i månaden, skall slutlig avräkning äga rum mellan staten och bolaget beträffande de skattebelopp, som belöpa å de tobaksvaror, vilka bolaget under nästföregående månad levererat, eller för vilka bolaget under nästföregående månad uppburit den i 22 § i nyssnämnda förordning stadgade licensavgift. Skattebeloppen uträknas med ledning av bolagets böcker, och slutavräkningen för varje månad skall vara åtföljd av å nämnda böcker grundad uträkning av skattebeloppen, vilken skall vara å bolagets vägnar avgiven av verkställande direktören samt till riktigheten styrkt av jourhavande revisorn.

Vid skatteleveransen näst sista dagen i månaden göres avdrag för det belopp, som, enligt vad därom är särskilt stadgat, skall tillgodoföras bolaget för inköp under nästföregående månad av inom riket odlad tobak. Detta belopp skall beräknas efter den vikt, som anges å de av kontrollstyrelsens ombud till riktigheten bestyrkta vågsedlar rörande till bolaget levererad myckenhet av varan.

§ 6.

Det åligger bolaget att enligt de närmare bestämmelser, som därom äro eller varda utfärdade, inlösa tobak, tobaksvaror, specialmaskiner och specialverktyg för tillverkning av tobaksvaror ävensom cigarrettpapper och cigarretthylsor, vilka förklarats förbrutna eller eljest skolat enligt tullstadgan genom tullanstalts försorg försäljas å offentlig auktion.

§ 7.

Bolaget förbinder sig att noggrant uppfylla de förpliktelser, som åligga monolets utövare enligt bestämmelser, som äro eller må varda meddelade angående behandlingen av till riket inkommande tobak och tobaksvaror, samt i övrigt handhava befattningen därmed på ett för det allmänna tillfredsställande sätt.

§ 8.

Bolaget förbinder sig att lämna staten kontant gottgörelse för de understödsbelopp, som kunna komma att utgå på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 7 juli 1921 (nr 409) angående understöd i vissa fall åt genom tobaksmonolets införande nödlidande personer eller enligt däremot svarande stadganden.

§ 9.

Bolaget förbinder sig att, så snart ske kan, nedsätta sitt aktiekapital genom inlösen av samtliga preferensaktier ävensom att inbjuda de intressenter, som av Kungl. Maj:t anvisas, till teckning av nya preferensaktier i bolaget till ett belopp av 1,000,000 kronor.

Staten skall hava rätt att, därest den så påfordrar och erbjuder lika förmånliga villkor, som vid upplåning hos annan kunna erhållas, lämna bolaget lån för inlösen av preferensaktier ävensom övrig kredit intill det belopp, av vilket bolaget har mera stadigvarande behov.

§ 10.

För beredande av frågor, som skola avgöras av styrelsen, ävensom för behandling av andra spörsmål av större betydelse för bolagets verksamhet skall finnas ett direktörsråd. Rådet består förutom av verkställande direktören av två personer, som styrelsen utser, därav minst en bland de av Kungl. Maj:t förordnade styrelseledamöterna. Därjämte deltagar i rådets överläggningar men icke i dess beslut den eller de avdelningschefer, på vilkas handläggning ärendet ankommer. Styrelsen utser ordförande och vice ordförande i rådet, vilket sammanträder på kallelse av ordföranden eller verkställande direktören.

I en av styrelsen utfärdad instruktion bestämmes närmare området för rådets verksamhet. Åtgärd i strid mot något av rådet gjort uttalande må icke vidtagas av verkställande direktören eller annan, med mindre styrelsen godkänner den ifrågasatta åtgärden.

Vid rådets sammanträden skall föras protokoll, varav avskrift omedelbart efter justeringen tillställs samtliga styrelseledamöter och revisorer.

§ 11.

1. Bolaget åtager sig att med belopp, som fastställas av Kungl. Maj:t, gälda ersättningar till styrelseledamot, styrelsesuppleant och revisor, som utsetts av Kungl. Maj:t, samt till revisor, som utsetts av fullmäktige i riksgäldskontoret.

2. Bolaget må ej för å bolagsstämma utsedd styrelseledamot och suppleant bestämma högre ersättning än av Kungl. Maj:t fastställts för av Kungl. Maj:t utsedd styrelseledamot och suppleant.

§ 12.

Bolaget skall till revisorernas disposition ställa erforderliga penningmedel att av dem användas för anordnande av sifferrevision och övrig kontroll, som de pröva nödig.

§ 13.

Bolaget må ej efter denna dag utan Kungl. Maj:ts medgivande förvärva aktie eller andel i annat företag.

§ 14.

Bolaget må ej efter denna dag sluta avtal, som innefattar åtagande för längre tid än den, för vilken monopolrättigheten upplåtits åt bolaget, utan så är, att minst tre av de utav Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna i bolagets styrelse biträda beslut därom; dock må utan hinder härav hyresavtal slutas till fardag, som infaller näst efter utgången av nämnda tid.

§ 15.

1. Bolaget må årligen avskriva å byggnaders anskaffningsvärde högst två procent och å inventariers anskaffningsvärde högst femton procent. För ytterligare avskrivningar, som ej enligt lag skola ske, fordras Kungl. Maj:ts medgivande.

2. Skulle den till utdelning tillgängliga årsvinsten ej förslå till fem och en halv procent utdelning å bolagets preferensaktiekapital, skall staten vara förpliktad att av de enligt § 5 influtna skattemedel tillgodoföra bolaget så stort belopp, som erfordras för att utdelning å preferensaktierna av fem och en halv procent må kunna ske.

§ 16.

Bolaget förbinder sig att, så snart ske kan, avveckla Aktiebolaget Havannamagasinet.

§ 17.

Därest annan än bolaget erhåller rättighet att utöva statens tobaksmonopol för tid efter den, under vilken detta avtal är gällande, skall den nye innehavaren berättigas och förpliktas att övertaga bolagets för rörelsens bedrivande erforderliga tillgångar, såsom varulager, fastigheter, inventarier, förbrukningsartiklar, recepter m. m., ävensom förpliktas att, i den mån sådant lämpligen kan ske, bibehålla hos bolaget anställd personal. Vid överlåtelse, som nu sagts, skall värdering av tillgångar, som ifrågakomma till övertagande, i den mån överenskommelse ej kan träffas, hänskjutas till avgörande enligt lagen om skiljemän.

§ 18.

De rättigheter, som på grund av detta avtal tillkomma bolaget, må icke utan statens samtycke å annan överlåtas.

§ 19.

Skulle tvist uppstå mellan staten och bolaget rörande rätta tolkningen av detta avtal, skall dylik tvist avgöras enligt lagen om skiljemän.

§ 20.

Detta avtal skall, där ej annat i avtalet sägs, äga tillämpning från och med ingången av år 1931, vid vilken tidpunkt kontraktet den 12 februari 1915 mellan staten och bolaget med därtill hörande tilläggsavtal upphör att gälla.

§ 21.

Av detta avtal äro två exemplar upprättade och mellan parterna utväxlade.

Stockholm den 26 maj 1930.

Bilaga 3.

A v t a l

**angående preferensaktiekapitalet i Aktiebolaget Svenska
Tobaksmonopolet.**

Sedan staten i avtal den 26 maj 1930 med Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet för en tid av sex år från och med den 1 januari 1931 till och med den 31 december 1936 åt bolaget upplåtit rätt att utöva statens tobaksmonopol, i vilket avtal bolaget utfäst sig att inlösa dåvarande preferensaktier, ävensom att inbjuda de intressenter, som av Kungl. Maj:t anvisas, till teckning av nya preferensaktier i bolaget till ett belopp av 1,000,000 kronor, har beträffande ifrågavarande aktier träffats följande avtal mellan, å ena sidan, staten och, å den andra, undertecknade — — — — —

§ 1.

I fråga om den rätt, som utöver vad bolagsordningen innehåller, tillkommer preferensaktierna, gäller vad i avtalet den 26 maj 1930 mellan staten och bolaget stadgas.

§ 2.

Preferensaktieägarna tillförsäkra staten rätt att, när helst Kungl. Maj:t så påfordrar, till parikurs inlösa samtliga preferensaktier eller det antal därav, Kungl. Maj:t bestämmer, jämte kuponger, som ej förfallit till betalning, med tillägg av fem och en halv procent ränta, i den mån sådan ej genom utdelning guldits.

§ 3.

Preferensaktieägarna förbinda sig att icke överlåta aktierna till annan än staten eller den Kungl. Maj:t godkänner såom innehavare av aktierna.

Vid överlåtelse av aktie till annan än staten skall preferensaktieägare tillförbinda ny innehavare att underkasta sig de förpliktelser, detta avtal innehåller.

§ 4.

Till säkerhet för statens rättigheter enligt detta avtal pantsätta preferensaktieägarna ifrågavarande aktier, vilka för detta ändamål, in blanco transporterade, överlämnas till Sveriges riksbank under förbud för banken att annat än med Kungl. Maj:ts medgivande och på villkor, som Kungl. Maj:t må bestämma, utlämna aktierna. Och tillförsäkra preferensaktieägarna staten rätt att, om preferensaktieägarna brista i fullgörandet av åtagna förpliktelser enligt detta avtal, utan iakttagande av i lag stadgade föreskrifter, på sätt staten finner lämpligt realisera panten samt därur göra sig betald för sina ersättningsanspråk.

Utan hinder av vad nu sagts må preferensaktieägare i riksbanken eller — utan att aktierna uttagas från riksbanken — i annan bank, vars reglemente blivit av Kungl. Maj:t fastställt, ställa aktierna såsom pant med förmånsrätt framför statens ersättningsanspråk för ett fordringsbelopp av högst aktiernas parivärde jämte ränta, motsvarande den å aktierna belöpande utdelningen. Sådan pantsättning må dock ske allenast på villkor, att panten ej må realiseras utan att Kungl. Maj:t på förhand underrättats och erhållit tillfälle att bevaka statens rätt.

§ 5.

Om preferensaktieägarnas förpliktelser enligt detta avtal skall anteckning göras å aktiebrevet.

§ 6.

Av detta avtal äro två exemplar upprättade, av vilka staten tagit ett och — — — för preferensaktieägarnas räkning ett.

Stockholm den 16 december 1930.